

Cultural Requirements for the Implementation of Explanation Jihad Based on the Viewpoint of the Police Commanders of Kermanshah

Tayyaba Zarei

Assistant Professor of
Theology, Kermanshah
Branch, Islamic Azad
University, Kermanshah,
Iran. t.zareie18@gmail.com

Ahmad Abbasi Darehbidi

* MA in Shia Studies,
Isfahan University, Isfahan,
Iran.
a.abbasi.d2020@gmail.com

Received: 2024/04/02

Accepted: 2024/08/22

DOI:

10.22034/jpcs.2024.1278780.1318

ABSTRACT

The Explanation Jihad is one of the most important concepts related to order and security, which requires the provision of prerequisites and requirements by various institutions, including police forces. For this reason, the purpose of the current research was to explain the dimensions and components of the cultural requirements for the realization of this Jihad based on the viewpoint of the police commanders of Kermanshah Province. The qualitative research approach was carried out with thematic analysis method. The study population was all the police chiefs of Kermanshah Province, who were interviewed based on the approach of purposeful judgmental sampling and standard method, and according to theoretical saturation, 24 of them were interviewed, and the data and information were collected through semi-structured in depth interviews. The analysis of the interviews was done using the model of Colaizzi (1978). As the result, the cultural requirements for the implementation of the Jihad are explained with the focus of police commanders and their role in this matter in the form of three tables entitled as "Conditions and Infrastructures", "Goals and Vision", and "Effects and Results" in the form of 98 sub-themes and 11 main themes with the titles of "Education, conditions and infrastructure, creativity and innovation, quality (conditions and infrastructures), psychological-physical, individual-social, national and international (dimensions), resistance and stability, trust and social capital, growth and progress, unity and coherence (effects and results)" were classified and identified. These themes are among the important cultural requirements for the realization of the Jihad of explanation and strengthening it in the society by emphasizing the role of Faraja.

Keywords: Explanation Jihad, Cultural Requirements, Kermanshah.

► **Citation (Vancouver):** Zarei T, Abbasi Darehbidi A. Cultural Requirements for the Implementation of Explanation Jihad Based on the Viewpoint of the Police Commanders of Kermanshah. *Police Cultural Studies*, 2024; 11(3): 1-13.

► **Citation (APA):** Zarei, T, Abbasi Darehbidi, A. (2024) Cultural Requirements for the Implementation of Explanation Jihad Based on the Viewpoint of the Police Commanders of Kermanshah. *Police Cultural Studies*, 11(3), 1-13.

الزامات فرهنگی تحقق جهاد تبیین از دیدگاه فرماندهان انتظامی کرمانشاه

چکیده

جهاد تبیین، یکی از مهم‌ترین مفاهیم مرتبط با نظم و امنیت، نیازمند فراهم‌سازی مقدمات و الزامات به‌وسیله نهادهای مختلف، از جمله نیروی انتظامی است. به همین دلیل، هدف پژوهش حاضر تبیین ابعاد و مؤلفه‌ها و الزامات فرهنگی تحقق جهاد تبیین براساس دیدگاه فرماندهان انتظامی استان کرمانشاه است. رویکرد پژوهش کیفی است و با روش تحلیل مضمون انجام شد. جامعه مورد مطالعه، کلیه فرماندهان انتظامی استان کرمانشاه بود که براساس رویکرد نمونه‌گیری هدفمند قضاوتی و روش معیار و با توجه به اشباع نظری، تعداد ۲۴ نفر از آنان مورد مصاحبه قرار گرفتند و داده‌ها و اطلاعات از طریق مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته و عمیق جمع‌آوری شدند. تجزیه و تحلیل مصاحبه‌ها با الگوی کلایزی (۱۹۷۸) انجام گرفت. الزامات فرهنگی تحقق جهاد تبیین با محوریت فرماندهان انتظامی و نقش آنان در این امر، در قالب سه جدول با عناوین «شرایط و زیرساخت‌ها»، «اهداف و چشم‌انداز» و «اثرات و نتایج» در قالب ۹۸ مضمون فرعی و ۱۱ مضمون اصلی با عناوین «آموزش، شرایط و زیرساخت، خلاقیت و نوآوری، کیفیت (شرایط و زیرساخت‌ها)، روانی-جسمانی، فردی-اجتماعی، ملی و بین‌المللی (ابعاد)، مقاومت و پایداری، اعتماد و سرمایه اجتماعی، رشد و پیشرفت، اتحاد و انسجام (اثرات و نتایج)» طبقه‌بندی و شناسایی شدند. این مضامین از الزامات فرهنگی مهم تحقق جهاد تبیین هستند و تقویت آن در جامعه با تأکید بر نقش فراجا قابل انجام است.

کلیدواژه‌ها: جهاد تبیین، الزامات فرهنگی، فراجا، کرمانشاه.

طیبه زارعی

*استادیار معارف، واحد کرمانشاه،
دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران.
t.zareie18@gmail.com
(نویسنده مسئول)

احمد عباسی دره‌بیدی

کارشناس ارشد شیعه‌شناسی، دانشگاه
اصفهان، اصفهان، ایران.
a.abbasi.d2020@gmail.com

نوع مقاله: پژوهشی

صص: ۱-۱۳

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۱/۱۴

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۶/۰۱

شناسه دیجیتال (DOI):

10.22034/jpcs.2024.1278780.13

◀ **استناد (ونکوور):** زارعی ط، عباسی دره‌بیدی ا. الزامات فرهنگی تحقق جهاد تبیین از دیدگاه فرماندهان انتظامی کرمانشاه. *مطالعات فرهنگی پلیس*، ۱۴۰۳؛ ۱۱(۳): ۱-۱۳.

◀ **استناد (APA):** زارعی ط، عباسی دره‌بیدی ا. (۱۴۰۳). الزامات فرهنگی تحقق جهاد تبیین از دیدگاه فرماندهان انتظامی کرمانشاه. *مطالعات فرهنگی پلیس*، ۱۱(۳)، ۱-۱۳.

جهان معاصر بیش از گذشته در حال تغییر و تحول در حوزه‌های مختلف و از جمله گسترش استفاده از اینترنت و فضای مجازی است که این امر زمینه را برای تهاجمات فکری-فرهنگی و امنیتی-عملیاتی فراهم می‌گرداند. جامعه نوین با داشتن ویژگی‌هایی، همچون عقلانیت (فروند، ۱۳۸۳: ۲۱۴) و آزادی‌بخشی و بنیادگرایی (ویلیم، ۱۳۸۶) و تجدد، پیش‌رفته است و همان‌طور که جهان وارد هزاره سوم می‌شود، امنیت با بحران‌های اخلاقی، اطلاعاتی و تحریف و شایعات روبه‌رو می‌گردد و بدون شک، نیاز به روشنگری و حفظ امنیت، بیش از پیش لازم و ضروری می‌نماید.

نیاز به امنیت از جمله نیازهای اساسی است که مازلو^۱ در ترسیم جدول مراتب نیازهای انسان که در سال ۱۹۴۳ میلادی مطرح کرده است، این نیاز را بعد از نیازهای فیزیولوژیکی ذکر نموده است (نبوی، ۱۳۹۳: ۱۱۰). زیرا، انسان پس از برطرف کردن نیازهای فیزیولوژیکی و آنچه برای زنده ماندنش لازم است، به امنیت نیاز دارد و در برخی مواقع برطرف‌سازی نیازهای فیزیولوژیک وابسته به وجود نظم و امنیت است. بسیاری از دانشمندان، «امنیت» را در رأس هرم نیازهای بشری قرار می‌دهند و آن را ابتدایی‌ترین و ضروری‌ترین شرط برآوردن سایر نیازهای مادی و معنوی انسان برمی‌شمارند. ارزش و اهمیت امنیت در اسلام و قرآن چنان گسترده است که تعبیر فراخ و موسع آن مد نظر بوده و رسیدن به هدف خلقت که همان کمال انسانی و سعادت و قرب الهی است، در پرتو امنیت و آرامش حاصل می‌شود (عباسی دره‌بیدی و زارعی، ۱۴۰۲: ۳۵). اسلام امنیت افراد، گروه‌ها، حکومت و امت را حتی در سطح جهانی و تمام ابعاد آن مورد توجه قرار داده است و دیدگاه جامعی به این مسأله دارد، مرجع امنیت را حکومت، ملت، آحاد مردم و حقوق آن‌ها می‌داند و به همین دلیل، تهدیدها و تعرض‌ها از منظر این دیدگاه متوجه دولت، آحاد ملت و ایدئولوژی هستند و برقراری امنیت شامل طرح همه‌جانبه‌ای است که سعی در صیانت دولت، ملت، ایدئولوژی و تک‌تک افراد

جامعه از این گزندها دارد (جهان بزرگی، ۱۳۹۴: ۲۸ و نک لکزایی، ۱۳۸۵: ۸).

نگاهی گذرا به مسائل جهان همراه گسترش نظام فناوری اطلاعات و ارتباطات که بر همه انواع جنگ‌ها تأثیرگذار است (نقوی، ۱۴۰۰: ۶۴) و درگیری‌های سخت و نرم میان حکومت‌ها و تهدیدات مسأله امنیت با شیوع جنگ نرم حاکی از آن است که کشورها پس از جنگ سرد، در حال ورود به یک مبارزه و مقابله ارزشی-اخلاقی با یک‌دیگر هستند و دشمنان ایران طرح‌های گسترده‌ای را برای مقابله با ایران در دستور کار خود دارند؛ از جمله طرح‌های دشمن برای مقابله با انقلاب ایران، تهاجم فرهنگی و عملیات‌های گسترده اطلاعاتی-امنیتی است که در قالب جنگ نرم سعی بر استحاله ارزش‌های مختلف دینی، فرهنگی، سیاسی و اعتقادی مردم ایران دارد. در این نوع از مقابله، دشمن تلاش دارد تا نقاط ضعف را بزرگ-نمایی کند و تلقی‌های بدبینانه را نسبت به نظام و کشور در میان مردم و گروه‌های مختلف گسترش دهد و سعی دارد که بین گروه‌های مختلف، مردم و مسئولین اختلاف و انحراف پدید آورد (تقی زاده، ۱۳۹۰). آنچه مسلم است، این است که تهدیدات و جنگ نرم نظام استکباری پایانی نخواهد داشت و در دوران کنونی به شیوه‌های مختلف و از طریق فضاهای رسانه‌ای و مجازی دنبال می‌شود. سران سلطه‌گر غرب با گذر از جنگ سرد و بی‌حاصل‌بودن آن روی به جنگ نرم آورده و طیف وسیعی از اقدامات را به اجرا گذاشته یا در حال پیگیری است (حاذق نیکرو، ۱۳۹۱). دشمنان ایران با هزاران دستگاه و شیوه‌های مختلف رسانه‌ای و خبری سعی دارند تا دست به جنگ روانی زده و با وارونه جلوه دادن واقعیات، رابطه مؤمنانه مؤمنین را قطع (صلح میرزایی، ۱۴۰۱: ۲۶۹) و فرهنگ، افکار و باورهای جامعه را به منظور تحقق اهداف خود اشغال کند و تغییری اساسی و ساختاری در جامعه هدف برجا گذارد (قربانزاده-سوار و همکاران، ۱۳۹۱: ۶). نمونه‌های بسیاری وجود دارند

که از به‌کارگیری اقدامات نرم در کشورهای مختلف که بدون هیچ تهدید و اجباری و فقط از طریق انقلاب‌های مخملی، موجبات تغییر ساختار یک نظام فراهم گردیده است. بنابراین، بی‌توجهی به چنین موضوعاتی مخاطرات امنیتی را به‌همراه خواهد داشت (شمولی و همکاران، ۱۳۹۴: ۱۴۷) و به همین دلیل، نیازمند یک نوع جهاد و ایستادگی است.

هنگامی که صحبت از جهاد می‌شود، یک مفهوم کلی شامل نوعی وحدت و یک‌پارچگی جهت تلاش و به‌کارگیری نیرو و توان خویش برای تحقق‌بخشیدن به هدف به ذهن متبادر می‌شود (مصباح یزدی، ۱۳۸۳: ۱۹) که از ابعاد مختلف قابل تقسیم است و هنگامی که صحبت از جهاد انسان و فرد می‌شود، می‌توان از جهاد بیرونی و ظاهری در کنار جهاد درونی و باطنی صحبت نمود که جهاد بیرونی مبارزه با دشمن (توبه/ ۷۳) و جهاد درونی و باطنی مبارزه با نفس است (عنکبوت/ ۶۹) که به‌عنوان برترین جهادها است، زیرا مقدمه جهاد بیرونی، جهاد درونی است و شخص از جهاد باطنی به جهاد ظاهری خواهد رسید (رستمی‌نسب و ابراهیمی، ۱۳۹۵: ۱۰۶). هنگامی که بحث از جهاد تبیین می‌شود، منظور مفهومی است که در سخنرانی رهبر معظم انقلاب اسلامی در آذر ۱۴۰۰ شمسی، جهت روشن کردن افکار عمومی نسبت به فعالیت‌های انجام شده در نظام جمهوری اسلامی ایران مطرح شد و پس از آن، به‌زودی گسترش یافت و در عرصه‌های مختلف ضرورت آن احساس گردید. این مفهوم از ترکیب دو کلمه «جهاد» و «تبیین» تشکیل شده است که به‌معنای تلاش برای مقابله با اهداف دشمن برای دورکردن غبار و آلودگی از ذهن جوانان و عموم مردم است.

به این ترتیب، یکی از مهم‌ترین راه‌کارهای ایستادگی و خنثی‌سازی تهدیدات دشمن علاوه بر شناخت تحریفات و شایعات، بحث تبیین و روشنگری است. چنان‌که مقام معظم رهبری در این رابطه فرمودند: «غالباً کشورها و جوامع از ندانستن موقعیت و شناختن فرصت، ضربه می‌خورند. وقتی دشمن کمین می‌گیرد و ما نمی‌دانیم که او کمین گرفته

است، نمی‌شناسیم و اگرچه اطلاع پیدا کردیم، علاج زود و به موقع ارائه نمی‌دهیم، آن وقت ضربه می‌خوریم» (مرادی و جمشیدیان، ۱۳۹۶: ۶۳) دشمن از راه‌های مختلف اقدامات خود را علیه جمهوری اسلامی ایران اتخاذ می‌کند. در این مواقع اتخاذ تدابیر لازم و داشتن بصیرت و روشنگری عامل خنثی‌سازی تهدیدات و نقشه‌های دشمنان می‌گردد و جهاد تبیین به‌عنوان یک مبارزه همه‌جانبه و اساسی مطرح است که باید به‌واسطه گروه‌های مختلف و ازجمله فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی که سازمان اصلی برقراری امنیت در کشور است، مورد توجه قرار بگیرد. منظور از فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی، بالاترین جایگاه در مجموعه انتظامی جمهوری اسلامی ایران است که فرماندهی و کنترل کلیه یگان‌های زیرمجموعه پلیس و مرزبانی را بر عهده دارد و فرماندهی کل آن با پیشنهاد وزیر کشور و با حکم رهبری منصوب می‌شود. از سال ۱۴۰۰ ساختار سازمان انتظامی، از نیرو به فرماندهی کل، ارتقاء پیدا کرد و هم‌اکنون با عنوان فرمانده انتظامی جمهوری اسلامی ایران (فراجا) نقش مهمی در برقراری نظم و امنیت در سطوح مختلف آن در جامعه بر عهده دارد.

مطالعات انجام شده نشان داده است که تا کنون درباره جهاد تبیین، کیفیت، اهمیت، ویژگی‌ها، ابعاد و سایر مفاهیم مرتبط با آن تحقیقات و مطالعات فراوانی انجام شده است، همانند نصر اصفهانی و آقارضایی طرخورانی (۱۴۰۲)؛ «نقش جهاد تبیین در تقویت قدرت نرم جمهوری اسلامی ایران» با هدف بررسی جایگاه جهاد تبیین در قدرت نرم و تقویت آن، کریمی‌زاده و همکاران (۱۴۰۲)؛ شناسایی و اولویت‌های جهاد تبیین از نگاه مقام معظم رهبری (مدظله) در شش سطح مختلف، مهربانی و زرگران خوزانی (۱۴۰۱)؛ تحلیل مضمون جهاد تبیین در بیانات مقام معظم رهبری (مدظله) و طبقه‌های اهداف، بایسته‌ها، راهبردها و پیامدهای تبیین، عزیزی و پیرانی (۱۴۰۱)؛ بررسی ظرفیت فضای مجازی در کنار جهاد تبیین برای مقابله با جنگ نرم و اینکه از جهاد تبیین می‌توان برای پیشگیری از آسیب‌های فضای مجازی و از قدرت فضای مجازی در جهت ترویج و توسعه جهاد تبیین استفاده نمود و حیاتی (۱۴۰۱) بررسی گستره

جامعه آماری در این پژوهش، کلیه فرماندهان انتظامی استان کرمانشاه (۳۶ نفر) بودند که انتخاب آنان به روش هدفمند قضاوتی و نظری با توجه به اصل اشباع نظری انجام شد. در انتخاب نمونه مورد مطالعه، سعی بر آن بود تا با افرادی مصاحبه گردد که اطلاعات و تجربه غنی تری از موضوع پژوهش داشته باشند و توان بیان و تمایل به مشارکت در پژوهش را دارا باشند (اسپزیال^۳ و کارپنتر^۴، ۲۰۱۱) و حتماً از فرماندهان با سابقه بوده و در زمینه جهاد تبیین سابقه آشنایی و فعالیت داشته باشد. ابزار گردآوری داده‌های پژوهش، مصاحبه‌های عمیق و نیمه‌ساختاریافته بودند که پس از طراحی سؤال‌های مصاحبه با رعایت ملاحظات مربوط از شرکت‌کنندگان پرسیده شدند. مهم‌ترین سؤال این بود که «مؤلفه‌ها و زیرمؤلفه‌های فرهنگی لازم برای تحقق جهاد تبیین توسط فرماندهی انتظامی کدامند؟» و در ادامه تلاش می‌شد تا از سؤالات اکتشافی، مانند «شرایط، نتایج، عوامل اثرگذار و ارتباط آن‌ها با جهاد تبیین چیست؟» در طول مصاحبه استفاده شود. ملاحظات اخلاقی با توضیحات لازم در مورد اهمیت و هدف پژوهش، اختیاری بودن مشارکت، محرمانه بودن پاسخ‌ها، افشا نشدن هویت پاسخ‌گو و استفاده از نتایج صرفاً در جهت ارتقای تحقق جهاد تبیین و کمک به ارتقای نقش نیروهای فراجا رعایت گردید.

تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از روش تحلیل مضمون انجام گرفت و صحت و قابلیت اعتماد داده‌های پژوهش براساس نظر گوبا و لینکن^۵ (۱۹۹۴) با رعایت چهار معیار «اعتبارپذیری»، «انتقال‌پذیری»، «قابلیت اطمینان» و «تأییدپذیری» انجام شد (حریری، ۱۳۹۰: ۷۵-۶۴). قابلیت اعتبار، یعنی تا چه حد ساختار و معنی پدیده به‌خوبی بازنمایی می‌شود (سینکوویچ و همکاران^۶، ۲۰۰۸) که برای تحقق آن سعی گردید از افراد آگاه از موضوع سؤال شود و مصاحبه با آنان صورت گیرد. انتقال‌پذیری نیز مؤید این مطلب است که تا چه اندازه می‌توان داده‌ها را به محیط‌ها و شرایط مشابه تعمیم داد که با در نظر گرفتن شرایط تحقیق

جهاد تبیین در اندیشه مقام معظم رهبری (مدظله) به‌عنوان یکی از مصادیق جهاد و نوعی از دفاع که بیشتر مرتبط با وقایع، حقایق و جنگ نرم است. براساس پژوهش‌های ذکرشده، به نظر می‌رسد که الزامات فرهنگی تحقق آن با توجه به نقش فرماندهان انتظامی کم‌تر مورد توجه بوده است و آنچه مسلم است، توجه به این نکته است که یکی از ابعاد مهم جهاد تبیین، بعد فرهنگی آن است و شکل‌گیری و تحقق آن نیازمند یک سری از الزامات و شرایط است که کم‌تر مورد توجه بوده و از میان نهادهای مختلف جامعه، سازمان فراجا برای تحقق هدف خود که همان برقراری نظم و امنیت در جامعه است، بیش از سایرین می‌تواند در تحقق جهاد تبیین از ابعاد امنیتی و فرهنگی گام برداشته و مانع تحرکات دشمن در حوزه جنگ نرم گردد. بنابراین، لازم است تا جهاد تبیین از دیدگاه این نهاد مورد توجه قرار گیرد و به همین دلیل پرسش اصلی این پژوهش این است که «الزامات فرهنگی تحقق جهاد تبیین از دیدگاه فرماندهان انتظامی چیست؟»

روش پژوهش

از آنجایی که هدف پژوهش حاضر بررسی الزامات فرهنگی تحقق جهاد تبیین از دیدگاه فرماندهان انتظامی است، رویکرد پژوهش کیفی و به‌روش تحلیل مضمون با استفاده از الگو ۷ مرحله‌ای کلایزی^۱ (۱۹۷۸) انجام شده است. روش کلایزی شامل ۷ مرحله (شوشا^۲، ۲۰۱۲) زیر است: ۱- مرور کلی داده‌هایی که از مصاحبه‌ها جمع‌آوری شده است ۲- استخراج جملات مهم از متن مصاحبه‌ها ۳- مفهوم‌بندی و صورت‌بخشی به جملات مهم استخراج‌شده ۴- قراردادن معانی صورت‌بندی‌شده در دسته‌های خاص ۵- تبدیل و ایجاد نظرات به توصیف‌های جامع و کامل ۶- تبدیل توصیف‌های به‌دست‌آمده به یک توصیف خلاصه و معتبر و بازگشت نتایج به شرکت‌کنندگان برای تعیین اعتبار ۷- معتبرسازی نهایی

4- Carpenter
5- Guba & Lincoln
6- Sinkovics, Penz & Ghauri

1- Colaizzi
2- Shosha
3- Speziale

و ویژگی‌های مشارکت‌کنندگان، تلاش گردید انتقال‌پذیری پوشش داده شود. قابلیت اطمینان انسجام درونی و نحوه بررسی متغیرها بر عهده پژوهشگر است (آونگ‌بوزی و لیچ^۱، ۲۰۰۷) که برای این امر گزیده‌هایی از مصاحبه‌ها و مفاهیم و مضامین استخراج‌شده در اختیار صاحب‌نظران آگاه قرار گرفت که نتایج را تأیید نمودند.

تأیید‌پذیری، به معنای تأیید نتایج پژوهش به وسیله سایر افراد است (توماس و مک‌گلوی^۲، ۲۰۱۱) که از طریق بازبینی داده‌ها و دقت در نتایج و تفسیر و تطبیق داده‌ها با نتایج مطالعات پیشین حاصل گردید. نمونه مورد مطالعه و مشارکت‌کنندگان پژوهش ۲۴ نفر از فرماندهان انتظامی استان کرمانشاه بودند که اطلاعات جمعیت‌شناختی آنان در جدول زیر ارائه گردیده است.

جدول ۱- اطلاعات مصاحبه‌شوندگان

ردیف	اطلاعات	گروه‌ها	تعداد	درصد
۱	سن	۴۰-۳۵	۱	۴٪
		۴۵-۴۱	۵	۲۱٪
		۵۰-۴۶	۱۸	۷۵٪
۲	درجه نظامی	افسر جزء	۰	۰٪
		افسر ارشد	۲۴	۱۰۰٪
۳	تحصیلات	فوق دیپلم	۲	۸٪
		لیسانس	۲	۸٪
		فوق لیسانس	۲۰	۸۴٪
۴	سابقه خدمت	۱۵ تا ۲۰ سال	۱	۴٪
		۲۱ تا ۲۵ سال	۱	۴٪
		۲۶ تا ۳۰ سال	۲۲	۹۲٪

یافته‌ها

همان‌طور که ذکر شد، مشارکت‌کنندگان پژوهش فرماندهان انتظامی بودند که در سنین ۳۵ تا ۵۰ سال قرار داشتند و همه آنان از افسران ارشد هستند که بیش از ۸۰ درصد، تحصیلات فوق لیسانس داشته و همچنین بیشتر آن‌ها (۹۲ درصد) سابقه خدمت بیش از ۲۵ سال دارند که جهاد تبیین را روایت‌سازی واقعی از موضوعات و مسائل مختلف در راستای جلوگیری از نشر اکاذیب و وارونه نشان‌دادن واقعیت‌ها دانسته‌اند. با انجام مصاحبه و جمع‌آوری داده‌ها هم‌زمان با اشباع داده‌ها و تکراری شدن پاسخ‌ها، براساس مؤلفه‌های مستخرج از مصاحبه‌ها، مجموعه‌ای از عوامل مؤثر پیرامون الزامات و به‌عبارتی بایسته‌های فرهنگی تحقق

جهاد تبیین از دیدگاه فرماندهان انتظامی با روش کلایزی شناسایی و داده‌ها رمزگذاری گردید که در نهایت باعث شکل‌گیری مفهوم و پدیده مرکزی با عنوان «الزامات فرهنگی تحقق جهاد تبیین از دید فرماندهان انتظامی» شد. مضامین به‌دست‌آمده براساس شاخص‌ها و ویژگی‌های جهاد تبیین هستند که در این پژوهش در سه حوزه جداگانه با عنوان «شرایط و زیرساخت‌ها»، «اهداف و چشم‌انداز» و «اثرات و نتایج» بر ساخت شده‌اند. لازم به ذکر است که بسیاری از مفاهیم و مضامین نامبرده در برخی از حوزه‌ها با یک‌دیگر قرابت معنایی و حتی هم‌پوشانی دارند و می‌توانند به‌عنوان مقدمه، همراه و همگام و یا نتیجه و اثرات یک مضمون و حوزه دیگر نیز شناخته شوند.

- برای شروع هر برنامه و یا آموزشی مهم، باید ابتدا شرایط مهیا شود و از زیرساخت‌ها شروع نمود. همان‌طور که جهاد تبیین برای مقابله با دشمن و انحرافات فکری است، لازم است تا مقدمات پیاده‌سازی و انجام آن فراهم گردد و کلاس‌ها و دوره‌های آموزش و بصیرت‌افزایی با بهره‌مندی از اساتید مجرب این حوزه انجام شود (پاسخگو شماره ۲).

- فرماندهان انتظامی در تحقق جهاد تبیین بایستی در مقوله‌های مختلف و برای چند طیف اقدام به روشنگری نموده و حقایق را کاملاً روشن نموده و با زبان سلیس و روان که برای مردم کاملاً ملموس باشد، بیان نمایند تا دشمنان نتوانند با وارونه نمودن واقعیت‌های موجود موج سواری کرده و نسبت به برهم زدن نظم و امنیت جامعه اقدام نمایند (پاسخگو شماره ۱۹).

از الزامات فرهنگی تحقق جهاد تبیین از دید فرماندهان انتظامی شرایط و زیرساخت‌های مربوط مقوله‌های فرعی این مضمون شامل ۳۵ مضمون فرعی است که در ۴ مضمون اصلی «آموزش»، «شرایط و زیرساخت»، «اخلاقیت و نوآوری» و «کیفیت» جمع و جمله‌بندی گردید که در تبیین آن‌ها باید اظهار داشت که تحقق جهاد تبیین نیازمند آموزش صریح و کاربردی و همچنین هدفمند است و همین امر برای خانواده فراجا متصور است. بنابراین، نیازمند فراهم‌سازی شرایط و زیرساخت‌های لازم است که برای کسب نتیجه مطلوب باید فراهم گردیده و برای آن چشم‌انداز و افق تدوین شود تا با دانستن کیفیت پدیده مذکور، بتوان یک نیروی فراجای کارآزموده و اثرگذار در بحث جهاد تبیین داشت. انجام اقدامات هوشیارانه و جهادی همراه با ارتقای کیفی منابع و شرایط جهاد تبیین از دیگر شرایط و زیرساخت‌های فرهنگی تحقق جهاد تبیین توسط فرماندهان انتظامی است که برخی از مصاحبه‌های پیرامون این مضمون در ادامه آمده است. در جدول شماره ۲ فرآیند استخراج مضامین قابل مشاهده است.

جدول ۲- شرایط و زیرساخت‌های تحقق جهاد تبیین از دیدگاه فرماندهان انتظامی

مضامین اصلی	مضامین فرعی
آموزش	ارتقاء تحصیلات، آموزش گفت‌وگو و ارتباط مناسب ارتقاء باور و دانش و آگاه‌سازی بصیرت و روایت‌سازی صحیح محتوا سنجی، دستورالعمل‌ها، پیگیری به‌موقع و دقیق و طرح‌ریزی اختصاص بودجه کافی، صداقت، اطلاع‌رسانی به‌موقع و آراستگی به فضایل اصلاح و بازبینی قوانین، مقابله، رفع نواقص، قانون‌مداری، شرایط نرم‌افزاری و سخت‌افزاری اخلاقیت و نوآوری، اقدام جهادی و هوشیاری همه‌جانبه هدایت افکار، استفاده از قدرت رسانه‌ها، اقناع‌سازی و رویکردهای آفندی طراحی و به‌کارگیری برنامه‌ها و نرم‌افزارهای کاربردی و حلقه‌های معرفت تبیین سرفصل‌های روشنگری، هماهنگی و کرامت انسانی تصویرسازی مثبت، تبیین تخصصی، عدالت‌محوری و تقوای زبان و قلم
شرایط و زیرساخت	
اخلاقیت و نوآوری	
کیفیت	

داشتند. برای شکل‌گیری و تحقق جهاد تبیین اهداف مختلف فردی، اجتماعی، ملی و بین‌المللی قابل تصور و بررسی است که این امر در سخنان مقام معظم رهبری (مدظله) نیز به روشنی بیان گردیده است. با این وجود،

در ادامه فرآیند بررسی، رمزگذاری و استخراج مفاهیم و مضامین، دومین مضمون اصلی با عنوان «اهداف و چشم‌انداز» شناسایی گردید. در بررسی مصاحبه‌ها، اکثر فرماندهان به اهداف جهاد تبیین و چشم‌انداز آن اشاره

فرماندهان انتظامی نیز یکی از الزامات فرهنگی تحقق جهاد تبیین را داشتن هدف و چشم‌انداز دانسته و به‌عنوان نمونه در یکی از مصاحبه‌ها بیان شد: «از اقدامات اصلی برای تحقق جهاد تبیین داشتن هدف و افاق فرهنگی برای آن است که برای این امر فرماندهان باید در حد ممکن قبل از شروع هر عملیات اهداف و نتیجه آن را برای نیروهای تحت امر خود تبیین نمایند» (پاسخ‌گوی شماره ۱۳).

بدون تردید، جهاد تبیین مفهومی فراگیر است که در سطوح مختلف قابل بحث و بررسی است و از سطوح خرد

تا کلان جامعه باید مورد توجه قرار گیرد. حتی در سطوح فردی شامل ابعاد جسمانی و روانی است و در خانواده، گروه‌ها، جامعه ملی و بین‌المللی باید برای آن برنامه‌ریزی شود. با این حال، مضمون نام‌برده شامل ۳۱ مضمون فرعی و ۳ مضمون اصلی «روانی-جسمانی»، «فردی-اجتماعی» و «ملی و بین‌المللی» گردید. فرآیند مذکور برای این مضمون در جدول شماره ۳ قابل مشاهده است. در ادامه جدول نیز تعدادی از مصاحبه‌ها بیان شده است.

جدول ۳- اهداف و چشم‌انداز تحقق جهاد تبیین از دیدگاه فرماندهان انتظامی

مضمون اصلی	مضامین فرعی
روانی-جسمانی	سلامت فردی، سلامت جسمی و روحی، هویت‌یابی صحیح و مطلوبیت روانی
فردی-اجتماعی	آرامش روحی و روانی، بی‌اهمیتی خرافات و ارزش‌زدایی شایعات
	تحکیم روابط اجتماعی، تحکیم خانواده، احترام، دانش‌افزایی، رشد و تعالی فردی-اجتماعی، مراقبت و سرور و شادی در جامعه
	نظم، انعطاف و انضباط، کارایی و اثربخشی و تعهد
ملی و بین‌المللی	ارتباطات صحیح، ارتقای سرمایه اجتماعی، تحکیم جمع
	مشروعیت، عدالت، اتحاد، انسجام، صلح و دوستی و مفاهیم
	پذیرش بین‌الملل، دشمن‌شناسی، محبویت و بصیرت

ایفاء وظیفه می‌نماید و بستر تولید امنیت از گسترده‌گی و پیچیدگی‌های فراوانی برخوردار است، معاندین نظام همواره به دنبال ایجاد تفرقه و تردید در نیروهای ارزشی نظام، از جمله نیروهای انتظامی هستند که توجه ویژه به بحث جهاد تبیین در حوزه داخل مجموعه‌ای بسیار پراهمیت بوده و باید در اولویت اقدامات روشن‌گرانه برای فرماندهان، مدیران و کارکنان تا پایین‌ترین رده سازمانی قرار گیرد و اهداف و چشم‌اندازهای آن توسط فرماندهان برای نیروهای تحت امر خود تشریح شود (پاسخ‌گوی شماره ۹).

در نهایت، پس از بررسی مصاحبه‌ها، جمع‌بندی مفاهیم و رمزهای گزینشی و محوری، سومین مضمون اصلی با عنوان «اثرات و نتایج» پدیدار گردید که خود شامل ۴ مضمون اصلی با عناوین «مقاومت و پایداری»، «اعتماد و

جهاد تبیین و تحقق آن مخصوصاً توسط فرماندهی انتظامی دارای یک چارچوب مشخص ولی در عین حال انعطاف‌پذیر است. چارچوبی مشخص و تعریف‌شده توسط قوانین که در شرایط زمانی و مکانی مختلف قابل تغییر است و قادر است خود را با شرایط و محیط تطبیق دهد (پاسخ‌گو شماره ۱).

برای تحقق جهاد تبیین فرماندهان انتظامی می‌توانند با آراستگی، قانون‌مداری و رعایت عدل و انصاف همراه با ایجاد آرامش فردی و اجتماعی برای نیروهای خود و عموم مردم، جامعه را در رسیدن به اهداف تحقق جهاد تبیین یاری رسانند (پاسخ‌گو شماره ۲۰).

با توجه به اینکه فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی در حوزه تولید امنیت در اقصی نقاط مختلف کشور

سرمایه اجتماعی»، «رشد و پیشرفت» و «اتحاد و انسجام» و ۳۲ مضمون فرعی است.

تحقق و شکل‌گیری جهاد تبیین به شیوه مطلوب از نظر فرماندهان انتظامی دارای اثرات و پیامدهای متعددی در حوزه‌های مختلف فردی، اجتماعی، ملی و بین‌المللی در جامعه است که با یک‌دیگر در ارتباط همه‌جانبه قرار دارند و امنیت فردی و اجتماعی را به همراه خواهد داشت و امنیت اجتماعی خود باعث امنیت فردی می‌گردد و با تحقق امنیت فردی و اجتماعی، امنیت در سطوح ملی و حتی بین‌المللی نیز قابل تصور و تحقق است. از طرفی، از آنجایی که نیروی انتظامی خود از متولیان اصلی برقراری نظم و امنیت در جامعه است، تلاش برای تحقق جهاد تبیین می‌تواند آن‌ها را در رسیدن به اهداف خود یاری رساند و رشد و قدرتمندی را به همراه داشته باشد. برخی از مصاحبه‌ها در ادامه و فرآیند استخراج این مضمون در جدول شماره ۴ قابل مشاهده است.

- هنگامی که شرایط و الزامات جهاد تبیین فراهم شود، آثار و نتایج مهمی به همراه خواهد داشت؛ از جمله:

- ۱- رسیدن به اهداف سازمانی در بازه زمانی کم‌تر
- ۲- به حداقل رسیدن آسیب‌ها و تهدیدات در درون سازمان و برون سازمان ۳-
- قوی‌تر شدن فراجا در برخورد با انواع آسیب‌ها و بزه‌های اجتماعی ۴- تقویت سرمایه اجتماعی فراجا (مقبولیت) در بین شهروندان و تقویت سرمایه اجتماعی در جامعه (پاسخ‌گوی شماره ۱۴).

- با تحقق جهاد تبیین و روشنگری‌های صورت‌گرفته در فضای غبارآلود، افراد فراجا حق و باطل را به خوبی تشخیص داده و مأموریت خود را به نحو احسن انجام می‌دهند؛ یک نمونه واقعی تحقق جهاد تبیین در لحظه طلایی نبرد در جنگ صفین است که لشکر اسلام در لحظات پیروزی بر کفر مطلق قرار دارد که حیلۀ عمر و عاص با قرآن سرگرفتن باعث تردید و شک در سپاه اسلام می‌گردد. هر چه مالک اشتر به نیروها می‌گوید تا

پیروزی مطلق چهار ضربه شمشیر فاصله دارید، متأسفانه کارساز نمی‌گردد.... این نتیجه جهاد تبیین است که مقاومت و ایستادگی را به همراه دارد (پاسخ‌گوی شماره ۱۹).

- از اثرات جهاد تبیین استفاده مناسب و بهینه از تجهیزات سازمانی و بهینه‌سازی استفاده از عمر انقلابی آنان است. همچنین جهاد تبیین باعث مطالبه‌گری کارکنان و مردم همراه با تسهیل مدیریت در شرایط مختلف و کاهش آسیب‌پذیری و تداوم فعالیت‌های ضروری فراجا و در نهایت اهداء آرامش و امنیت به جامعه و مردم است (پاسخ‌گوی شماره ۱۵).

جدول ۴- اثرات و نتایج تحقق جهاد تبیین از دیدگاه فرماندهان انتظامی

مضمون اصلی	مضامین فرعی
مقاومت و پایداری	تقویت ارتباط پلیس با مردم و افزایش توان فراجا
	پایداری جامعه و مراقبت از افراد و توانایی‌ها
	ایستادگی در برابر ظالمان و متجاوزان
اعتماد و سرمایه اجتماعی	احترام به یکدیگر، حفظ حرمت فراجا و مهرورزی
	حفظ حریم دیگران، نوع‌دوستی و محبت میان مردم و فراجا
	افزایش سرمایه اجتماعی، حریم و حرمت‌شناسی و اعتماد اجتماعی
رشد و پیشرفت	سلامت جسمی و روحی، تحول فکری و نظم و انتظام بالا
	پیشرفت همه‌جانبه، خنثی‌سازی و تعالی فردی و جمعی
	مشارکت، توسعه توان دفاعی، تحکیم ارزش‌ها و کارآمدی بالاتر
اتحاد و انسجام	اتحاد گروه‌ها و اقوام، یکپارچگی،
	اتحاد و همکاری مردم و نهادها و هماهنگی
	همراهی مردم، وفاق مردم، همدلی و برادری

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر بررسی الزامات تحقق جهاد تبیین از دیدگاه فرماندهان انتظامی براساس روش کیفی با استفاده از مصاحبه و بهره‌گیری از الگوی کلایزی بود. نتایج حاصل از مصاحبه‌های انجام‌شده باعث شکل‌گیری ۹۸ مضمون فرعی، ۱۱ مضمون اصلی و سه عنوان کلی گردید که عناوین کلی «شرایط و زیرساخت‌ها»، «اهداف و چشم‌انداز» و «اثرات و نتایج» جهاد تبیین و مضامین اصلی «آموزش، شرایط و زیرساخت، خلاقیت و نوآوری، کیفیت (شرایط و زیرساخت‌ها)، روانی-جسمانی، فردی-اجتماعی، ملی و بین‌المللی (ابعاد)، مقاومت و پایداری، اعتماد و سرمایه اجتماعی، رشد و پیشرفت، اتحاد و انسجام (اثرات و نتایج)» از نگاه فرماندهان فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی بود. هسته پژوهش، یعنی «لزوم تحقق جهاد تبیین» بیانگر این مطلب است که شکل‌گیری، تحول و رشد جهاد تبیین در فرماندهی انتظامی در ابعاد مختلف مد نظر است و باید به‌صورت یک‌پارچه مورد توجه قرار گیرد و فرماندهان تلاش کنند تا پیش‌رانه‌ها و الزامات آن را فراهم گردانند و به تحقق این مفهوم یاری رسانند. جدا از این که تحقق جهاد تبیین با همت فرماندهی انتظامی

شایعات، خرافات و گسترش امور نادرست با توجه به تداخل فضای مجازی با دنیای واقعی از ویژگی‌های جهان معاصر است که از آن با عنوان «قدرت نرم» یاد می‌شود و بدون تردید، افزایش توان و ایستادگی یا نفوذناپذیری در برابر این تحریفات از نیازهای مهم هر جامعه و حکومت است که بر این اساس، جهاد تبیین به‌عنوان یکی از مهم‌ترین توصیه‌های مقام رهبری (مدظله) و یکی از راهبردی‌ترین مسائل کنونی کشور در مقابله با دشمنان و حربه‌های آنان مطرح و پیرامون آن سفارش بسیاری شده است؛ زیرا، این موضوع علاوه بر این که می‌تواند توطئه‌های دشمن را خنثی نماید و مانع از برهم‌خوردن امنیت شود، یک حالت آفندی نیز دارد و جامعه را قبل از حملات و جنگ نرم دشمن توانمند و آماده می‌سازد و این نشان‌دهنده ارزش و اهمیت این مسأله در دنیای معاصر است. آنچه مهم است، توجه به نیروها و سازمان‌هایی است که ارتباط بیشتری با موضوع امنیت و در این رابطه، جهاد تبیین و روشنگری دارند و فرماندهی انتظامی به‌عنوان مهم‌ترین نهاد مسؤول برقراری امنیت و نظم در جامعه می‌تواند در تحقق این مفهوم جایگاه بلندی داشته باشد. به همین دلیل، هدف

انضباط، عدالت و بصیرت را در افق‌های نزدیک به‌ارمغان آورد. با شکل‌گیری جهاد تبیین و تحقق آن، آثار و نتایجی نیز برای آن متصور است که براساس نتایج پژوهش مهم‌ترین این موارد، مقاومت و پایداری، اعتماد و سرمایه اجتماعی، رشد و پیشرفت و اتحاد و انسجام خواهد بود که این نتیجه با نتایج پژوهش مهربانی و زرگران خوزانی (۱۴۰۱) هم‌سو است و آن‌ها نیز در پژوهش خود ایستادگی در برابر دشمنان و شکست آنان و هم‌دلی و مشارکت بیشتر مردم را از اهداف و پیامدهای جهاد تبیین دانسته‌اند.

در تبیین یافته‌های پژوهش باید اظهار داشت که در رویکردهای مختلف یادگیری و آموزش، فراگیری و درونی‌کردن علوم و ارزش‌های دینی و هنجارهای اخلاقی به‌واسطه الگوها و از طریق مشاهده و الگوگیری تصریح شده است، جهاد تبیین و تحقق آن و همچنین تلاش برای زمینه‌سازی‌اش نیازمند الگوسازی مناسب و قابل تحقق توسط فراجا و نیروهای تحت امر آن است. با شکل‌گیری این امر، بسترسازی تدریجی برای افزایش دانش و آگاهی، نگاه و نگرش مثبت، ایجاد انس و مودت در راستای انجام وظایف مرتبط با جهاد تبیین میان مردم و فراجا تقویت خواهد گردید که این یافته‌ها با نتایج پژوهش نصر اصفهانی و آقازاده طرخوانی (۱۴۰۲)، کریمی زاده و همکاران (۱۴۰۲) و عزیزی و پیرانی (۱۴۰۲) هم‌سوست. نوع نگاه به مسئله امنیت، جنگ، زندگی انسان‌ها، باور به آینده، اهداف و توجه به دستورات رهبران دینی متفاوت است و این امر باعث اتخاذ تدابیر و راهبردهای مختلف برای رسیدن به زندگی سعادت‌مندانه است. با این وجود به‌کارگیری راهبردهای علمی و متناسب و بهره‌مندی از نظرات نخبگان جامعه می‌تواند نتایج مطلوب و مناسبی را به‌همراه داشته باشد. با توجه به مفهوم بسیار مهم و اثربخش جهاد تبیین که متناسب با ایستادگی در برابر دشمن و خنثی‌سازی تحرکات آنان است، هماهنگی، آموزش، دقت و توجه، ارزش‌آفرینی به فراجا در سطوح مختلف نهادی، فردی و اجتماعی و بالاتر لازم است و عامل مهمی در مقاومت، ایستادگی و شکست دشمن خواهد بود. بنابراین، در راستای نتایج پژوهش پیشنهاد می‌شود:

جمهوری اسلامی و این‌که فراجا قادر است با تلاش و انجام وظایف محول نظم و امنیت را در جامعه برقرار نماید، صرفاً به‌معنای ارتباط و اثرگذاری یک‌سویه این نیرو با جهاد تبیین نیست، بلکه به این معنا است که جامعه و شهروندان نیز می‌توانند با اقدامات حساب‌شده خود به شیوه‌های مختلف فرماندهی انتظامی را در این امر یاری رسانند. عمده مصاحبه‌شوندگان نیز بر این عقیده بودند که نگاه به جهاد تبیین توسط فراجا و تلاش برای تحقق و تداوم آن باید هماهنگ و هم‌سو با سایر نهادها و در کنار دیگر شرایط و عوامل اثرگذار باشد تا بتوان نتیجه مطلوب را کسب نمود و برای دستیابی به هدف مذکور، هدفمندی، تدارک زیرساخت‌ها، برنامه‌ریزی و آموزش و آگاهی‌بخشی از هرچیزی مهم‌تر است.

همان‌طور که مشخص است، از الزامات فرهنگی جهاد تبیین فراهم‌ساختن شرایط و زیرساخت‌های لازم در جنبه‌های مختلف، از جمله آموزش، خلاقیت و نوآوری، شرایط و زیرساخت‌های نرم‌افزاری و سخت‌افزاری و کیفیت‌بخشی است که از جمله آن‌ها تقویت فضای مجازی و افزایش سواد رسانه‌ای است و نتایج پژوهش عزیزی و پیرانی (۱۴۰۲) نیز مؤید این مطلب است که فضای مجازی هم نیازمند جهاد تبیین و هم ابزاری برای تقویت و گسترش آن است که باید از طریق آموزش و تقویت زیرساخت‌های بیشتر مورد توجه قرار گیرد. به همین دلیل لازم است تا نیروهای انتظامی در رابطه با معنا و مفهوم و ابعاد جهاد تبیین آموزش‌های لازم را ببینند و با نوآوری و خلاقیت در به‌کارگیری عوامل و دستورات به‌صورت مستقیم و غیر مستقیم در روشنگری و تبیین تلاش نمایند. از جمله اقدامات مهم در این زمینه، کسب آمادگی ذهنی و روحی برای مواجهه با مسائل و مشکلات پیش رو و حربه‌های دشمن است که باید ضمن حفظ کرامت انسانی، با هماهنگی لازم با صاحبان علم و اندیشه، یک تبیین تخصصی از موضوعات ارائه گردد. شکل‌گیری جهاد تبیین امری پیوسته و رشدیابنده است که اهداف و چشم‌اندازهایی برای آن متصور است و قطعاً از جنبه‌های مختلف فردی، اجتماعی، ملی و بین‌المللی مورد توجه است و قادر خواهد بود تا سلامت و آرامش، نظم و

- آگاهی نیروهای فراجا با آموزش لازم ارتقاء یابد و نگرش آن‌ها در این رابطه با ارائه الگوهای شایسته از جهاد تبیین تعدیل شود.
- انگیزه‌ها و تمایل فرماندهان در مورد جهاد تبیین با روشنگری و تشکیل حلقه‌های معرفتی افزایش یابد.
- تحقیقات در این رابطه کاربردی و با سایر شیوه‌های پژوهش با موضوع جهاد تبیین باشد.
- از قدرت رسانه‌ها و فضای مجازی در جهاد تبیین استفاده شود.
- مبانی نظری حاکم بر جهاد تبیین بنا بر مقتضیات و شرایط فراجا از طریق اندیشمندان این حوزه مورد بررسی و مطالعه قرار گیرد و تدوین شود.
- از فرماندهان الگو و ممتاز در راستای تلاش و خدمت برای تحقق بیشتر جهاد تبیین تقدیر شود.

تقدیر و تشکر

نویسندگان بر خود لازم می‌دانند تا از کلیه فرماندهان انتظامی و کسانی که در زمینه شکل‌گیری و فرآیند گردآوری، تحلیل اطلاعات و انجام پژوهش حاضر مشارکت داشتند، قدردانی نمایند و برای همه آن‌ها آرزوی سربلندی و توفیقات روزافزون داشته باشند.

منابع

۱. قرآن کریم
۲. تقی زاده، حمید (۱۳۹۰). جنگ نرم علیه انقلاب اسلامی و راهکارهای مقابله. *عملیات روانی*، (۲۹): ۹۳-۱۱۶
۳. جهان بزرگی، احمد (۱۳۹۴). *امنیت در نظام سیاسی اسلام: اصول و مولفه‌ها*. تهران: پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی.
۴. حاذق نیکرو، حمید (۱۳۹۱). نظام مقابله با جنگ نرم دشمن. *عملیات روانی*، (۳۲): ۶۷-۲۵
۵. حریری، نجلا (۱۳۹۰). *اصول و روش‌های پژوهش کیفی*. چاپ دوم، تهران: دانشگاه آزاد اسلامی (واحد علوم تحقیقات).
۶. حیاتی، طاهره، حیاتی، محمدحسین (۱۴۰۱). گستره «جهاد تبیین» در اندیشه دفاعی امام خامنه‌ای. *معرفت سیاسی*، ۱۴(۱): ۲۰-۷
۷. رستمی نصب، عباسعلی؛ ابراهیمی، مریم (۱۳۹۴). بررسی و تبیین جایگاه جهاد به عنوان یکی از مبانی دفاع مقدس در قرآن کریم. *ادبیات پایدار*، (۱۳)۷: ۹۴-۱۱۸
۸. شمولی، همت‌اله؛ رشید حفظ‌آباد، موسی؛ یعقوبی، حسین (۱۳۹۴). بصیرت و بصیرت افزایی، راهبردی اساسی در مقابله با جنگ نرم. *بصیرت و تربیت اسلامی*، ۱۲ (۳۵): ۱۹۷-۱۴۷
۹. صلح میرزایی، ساعد (۱۴۰۱). جهاد تبیین، ره توشه. *فصلنامه علمی تخصصی ویژه مبلغان*، (۹)۳: ۲۷۸-۲۶۸
۱۰. عباسی دره‌بیدی، احمد و زارعی طیه (۱۴۰۲). طراحی و تدوین الگوی پارادایمی امنیت و صلح پایدار در پرتو فرهنگ مهدویت. *مطالعات فرهنگی پلیس*، ۱۰ (۲): ۳۷-۲۵
۱۱. عزیزی، مرتضی و پیرانی، شهره (۱۴۰۱). کاربست نرم افزاری فضای مجازی در جهاد تبیین. *پژوهش‌های انقلاب اسلامی*، ۱۱ (۴): ۲۱۳-۱۸۷
۱۲. فروند، ژولین (۱۳۸۳). *جامعه شناسی ماکس وبر*، ترجمه عبدالحسین نیک گهر، تهران: راین.
۱۳. قربانزاده‌سوار، قربانعلی؛ قلخانباز، خلیل؛ رحمتی، مهدی (۱۳۹۱). جنگ نرم و امنیت اجتماعی. *پاسداری فرهنگ انقلاب اسلامی*، ۲ (۶): ۲۱-۱
- <http://www.swar.ir/quarterly.aspx?qid=73>
- <https://www.gisoom.com/book/1786834>
- <http://siyasi.nashriyat.ir/node/260>
- https://jrl.uk.ac.ir/article_1238.html
- http://init.jrl.police.ir/article_10292.html
- http://rahtoosheh.dte.ir/article_72407.html
- http://hamedan.jrl.police.ir/article_100789.html
- https://www.roir.ir/article_168676.html
- <https://daneshnegar.com/fa/product/6012>
- <https://www.sid.ir/paper/235512/fa>

23. Onwuegbuzie, A. J., & Leech, N. L. (2007). A call for qualitative power analyses. *Quality & Quantity*, 41(1), 105-121. <https://psycnet.apa.org/record/2008-08574-004>
24. Sinkovics, R. R., Penz, E., & Ghauri, P. N. (2008). Enhancing the Trustworthiness of Qualitative Research in International Business. *Management International Review*, 48(6), 689-714. <http://dx.doi.org/10.1007/s11575-008-0103-z>
25. Speziale, H. S., & Carpenter, D. R. (2011). Qualitative research in nursing: Advancing the humanistic imperative. *Lippincott Williams & Wilkins*, 1-470. <https://search.worldcat.org/title/qualitative-research-in-nursing-advancing-the-humanistic-imperative/oclc/642278471>
26. Thomas, E., & Magilvy, J. K. (2011). Qualitative rigor or research validity in qualitative research. *Journal for specialists in pediatric nursing*, 16(2), 151-155. <https://doi.org/10.1111/j.1744-6155.2011.00283.x>
۱۴. کریمی‌زاده، محمد؛ محسنی، محمد و لشکری، زهرا (۱۴۰۲). شناسایی و اولویت‌بندی الزامات جهاد تبیین در بیانات مقام معظم رهبری (۱۳۶۸-۱۴۰۰). *رهیافت‌های نوین در مدیریت جهادی و حکمرانی اسلامی*. ۳(۱)، ۱۱۱-۱۲۸. https://journals.iau.ir/article_700756.html
۱۵. لک‌زایی نجف (۱۳۸۵). ضرورت تاسیس رشته فقه امنیت. *مجله علوم سیاسی*. ۹ (۳۳): ۷-۱۲. https://psq.bou.ac.ir/article_11765.html
۱۶. مرادی، حسن؛ جمشیدیان، هادی (۱۳۹۶). بررسی جنگ نرم دشمن در بیانات مقام معظم رهبری. *امنیت ملی*، ۷ (۲۵): ۹-۳۸. https://ns.sndu.ac.ir/article_187.html
۱۷. مصباح یزدی، محمدتقی (۱۳۸۳). *جنگ و جهاد در قرآن*. قم: موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره). <https://www.gisoom.com/book/11076880>
۱۸. مهربانی، قربانعلی و زرگران خوزانی، فاطمه. (۱۴۰۱). واکاوی جهاد تبیین: پژوهشی مبتنی بر تحلیل مضمون در بیانات مقام معظم رهبری (مدظله العالی). *مطالعات مدیریت راهبردی دفاع ملی*. ۶ (۲۴): ۳۸۳-۴۱۴. https://issk.sndu.ac.ir/article_2359.html
۱۹. نبوی، محمدحسن (۱۳۹۳). *مدیریت اسلامی*. چاپ ۲۸، قم: دفتر تبلیغات اسلامی. <https://www.bustaneketab.ir/book/241>
۲۰. نصراف‌فهرانی، محسن و آقارضایی طرخورانی، نادیا (۱۴۰۲). تحلیل نقش جهاد تبیین در تقویت قدرت نرم انقلاب اسلامی ایران. *انقلاب اسلامی*، ۱۲ (۲): ۴۵-۹۶-۷۸. https://www.roir.ir/article_178893.html
۲۱. نقوی، مهدی (۱۴۰۰). الگوی شبکه فرماندهی و کنترل قدرت نرم در نیروهای مسلح. *مطالعات فرهنگی پلیس*. ۸(۲)، ۲۹-۵۷. http://hamedan.jrl.police.ir/article_96721.html
۲۲. ویلم، ژان پل (۱۳۸۶). *جامعه‌شناسی ادیان*. ترجمه عبدالرحیم گواهی. تهران: علم. <https://www.agahbookshop.com/1807>